

El temps que corre

La singularitat

Joan F. Mira

Recordava en públic (a Barcelona), fa pocs dies, que totes les raons de l'actitud radicalment política de Joan Fuster, del seu compromís amb els problemes col·lectius, es podrien resumir en un dels seus aforismes famosos: "Tota política que no fem nosaltres, serà feta contra nosaltres." Volia dir que quedar-se a casa, callar, no intentar –parlant o escrivint, per exemple– influir sobre l'opinió de les persones i sobre la marxa de la cosa pública, és resignar-se al paper passiu de víctima, conformar-se a no eixir de la trista condició de súbdit. I la política és, justament, el món que separa el súbdit del ciutadà. Vist amb una altra perspectiva: l'ull d'un home com ell, l'ull que practica la mirada crítica (aquest era el tema del meu parlament a l'Institut d'Estudis Catalans, glossant el llibre *Un país sense política*), no es podia resignar a ser només un ull i havia de ser, també i per tant, almenys una mà que escriu i una boca que parla. Ara bé, la política, des d'un partit i amb mítings i assemblees, o des de fora amb sermons i amb escrits, es fa sempre, absolutament sempre, pensant en un país, sempre és d'una manera o d'una altra política nacional. Pel que fa a mi mateix i a la política que faig, el meu país, a efectes rigorosos de res pública o de pòlis, és el País Valencià, almenys això tinc ben clar, i si el meu país té futur (futur com a país: futur amb dignitat de ciutadans, futur de País Valencià, no de *Comunidad* amb capital a Marinador o a Terramítica), aquest futur no arribarà sense un sòlid i suficient nacionalisme polític. Que el meu país en tant que espai de llengua i de cultura siga més ample (si en volen dir encara Països Catalans, ja m'està bé), és tota una altra qüestió. I en qualsevol cas, com també repetia Fuster, si no patírem tanta carència de nació pròpia i pacífica, no caldria cap nacionalisme, però sí que en cal: almenys per a compensar el dèficit del propi i l'immens excés de l'impropi. I ja que en cal, en cal de totes classes: cultural, cívica i política. De llengua, d'escola, de sindicats i de partits. Amb un afegit que la història ensenya: sense l'últim, sense el polític, els altres tenen un futur ben magre. Tot això ja ho he escrit ací i en uns altres llocs i unes altres vegades, però cal repetir-ho metòdicament: si el nacionalisme polític no té prou força per a ser present i decisiu allà on es prenen les decisions, el futur del país és més aviat un futur sense país. Amb una llengua residual, potser, que durant un temps encara l'ensenyaran a l'escola. Amb llibres i escriptors, amb associacions benèvols, amb unes quantes coses més. Però sense país. Un país sense política pròpia no és un país propi. És un tros del país dels altres. Ja sé, afegiré ara, que contra això hi ha una doctrina de gran extensió i gran pes: segons la qual cal votar el partit gros, nacional espanyol i més o menys d'esquerres, simplement perquè és molt gros. I de passada, evitar que el partit petit, partit del país, arribe a ser mai prou gros; i llavors concloure que els valencians nacionals no som res perquè el nacionalisme polític no creix prou. És un camí racional cap al

no-res: un cercle suïcida i perfectament viciós.

I tanmateix, i entre més coses, el creixement del nacionalisme polític és l'única possibilitat, l'única, que ara o en un futur pròxim la dreta espanyola perda el poder al País Valencià. I sobretot, l'única possibilitat que el país siga visible i real com a país. O això, o PP fins al segle XXII i *Comunidad* fins a la solució-dissolució final. I qui no ho veu és que hi veu molt poc. O que no ho vol veure, afegiré, perquè només creu en la llei mecànica del pèndol, en Espanya i en l'etern retorn. Si és cert que des de fora ens han fet com els ha interessat perquè nosaltres no ens fèiem de cap manera, també és cert que en gran mesura ens hem desfet nosaltres sols, sense ajuda de ningú. Com que no ens hem definit, ens defineixen uns altres, i com que no hem estat capaços de ser el nostre propi centre, ens col·loquen sense cap esforç al marge i a la perifèria de tot: aquesta, potser, és sobretot la nostra "singularitat amarga", per a tornar a paraules de Fuster. Aquesta més que cap altra.

"Com que no ens hem definit, ens defineixen uns altres, i com que no hem estat capaços de ser el nostre propi centre, ens col·loquen sense cap esforç al marge i a la perifèria de tot: aquesta, potser, és sobretot la nostra "singularitat amarga", per a tornar a paraules de Fuster. Aquesta més que cap altra."